



NORGES DØVEFORBUND

PRINSESSE MARTHA LOUISE ER NORGES DØVEFORBUNDS HØYE BESKYTTER

Fornyings-, administrasjons-
og kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 Oslo

Oslo, 11. januar 2013

Forslag til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger - høring

Norges Døveforbund har mottatt høringsnotatet med forslag til forskrift om universell utforming av IKT-løsninger som pålegger både offentlige og private virksomheter å benytte seg av IKT løsninger som kan brukes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnivå, og som krever minst mulig bruk av spesialløsninger. Vi er kjent med at forskriftene i første omgang kun gjelder automater og nettløsninger og vi ser at kravene blir spesifisert gjennom flere henvisninger til internasjonale standarder og retningslinjer. Dette kan virke mer villedende enn veiledende.

Vi deltok også på FADs høringsmøte 15. januar. Både i høringsbrevet og på høringsmøtet ble vi oppfordret til å si noe om virkeområder, definisjon og standard.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven er et viktig virkemiddel for å oppfylle regjeringens intensjon om universell utforming av samfunnet. Den skal også være et middel for å skape tilgang til varer, tjenester og informasjon. Det siste har NDF etterlyst ved flere anledninger. Loven ivaretar ikke døve og hørselshemmedes rettigheter til informasjon. Den inneholder lite om tilgjengelighet for døve og hørselshemmede. Statsråd Inga Marte Thorkildsen sier i brev til NDF at døve og hørselshemmede er omfattet av lovens diskrimineringsvern. Derfor også er det viktig for oss å definere universell utforming for vår gruppe.

All den tid mye av samfunnets kommunikasjon og informasjonsutveksling er basert på vokalt-auditive kanaler, er det et misforhold mellom døves forutsetninger for å få informasjon, og miljøets krav til funksjon for å få tak i denne informasjonen.

Det er viktig for NDF å påpeke at tolkningen av universell utforming her er for snever. Et perspektiv som også er viktig er telefoni. I dag er dette en tjeneste som gis av NAV (Bildetolktjenesten hos NAV har begrenset tilgang når åpningstiden er

Grensen 9, 0159 Oslo

Telefon: 23 31 06 30 Teksttelefon: 23 31 06 40 Telefaks: 23 31 06 50 E-post: post@doveforbundet.no Hjemmeside: www.deafnet.no

Bankgiro: 8200.01.77004 Konto for gaver: 8200.06.08072 Organisasjonsnummer 974 252 708

mellom 0800 og 1700 på hverdagene). Døve skal ha tilgang til telefoni på linje med hørende - kunne ringe andre telefonnumre 24 timer i døgnet året rundt.

FNs konvensjon om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne er klar på at myndighetene *skal sikre at personer med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre får tilgang til informasjon og kommunikasjon, herunder IKT og IKT-systemer og til andre tilbud og tjenester som er åpne for eller tilbys allmenheten.* (CRPD skal ratifiseres av Stortinget i 2013)

Det er et krav fra Norges Døveforbund at:

- All WebTV tekstes, slik det fremgår av forslaget
- Tegnspråktolketjeneste er en del av Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven og en forutsetning for tilgang til informasjon og kommunikasjon for døve og hørselshemmede og en del av universell utforming
- Telefoni for døve og hørselshemmede defineres som en del av universell utforming og tilgang til IKT
- Tilgang til nødtjenester (110, 112, 113) med SMS defineres som en del av universell utforming og tilgang til IKT

Stortinget og regjeringen burde gå i front og sørge for teksting og tegnspråktolking av alle direkte overføringer, pressekonferanser, appeller mm. (et eks kan være da tidligere fornyingsminister Grande Røys på nett-TV inviterte til et mer inkluderende samfunn mens døve og hørselshemmede i realiteten ble ekskludert når innslaget verken var tekstet eller tegnspråktolket.)

FAD ber spesielt om tilbakemelding på definisjoner og virkeområde og om hvorvidt det som er foreslått er dekkende. Vi mener det må stilles strengere krav til tolketjenester dersom det skal bli mulig å oppfylle FN konvensjonens artikkel 9 om tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne. Tolketjeneste er en forutsetning for døves og hørselshemmedes deltakelse i samfunnet.

Det ville vært en styrke om krav på tolketjenester ved samfunnsarrangementer av en viss betydning, og *“som på annen måte gjør informasjon anvendbar”* i det offentlige rom ble en del av Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 11.

Telekommunikasjon for døve og hørselshemmede i dag består av teksttelefon basert på analoge linjer. En planlagt teknologiomlegging innebærer at vi ikke har noen mulighet til i det hele tatt å ha et telefonnummer vi kan nås på, fordi det ikke lenger eksisterer utstyr som gir døve tilgang til telefoni. Det må være krav om universell utforming slik at alle har mulighet til å ringe - til alle - uansett hva slags utstyr man har og uansett når på døgnet det er.

FNs konvensjon om rettigheter for personer med nedsatt funksjonsevne er også tydelig på ansvaret for å sikre at alle har tilgang til elektroniske tjenester og nødtjenester. NDF har jobbet i mange år for å få på plass tilgang til nødtjenester via SMS. Gitt nødmeldetjenestens betydning for sikkerhet, liv og helse mener vi det er avgjørende at alle sikres tilgang til denne tjenesten (for døve og hørselshemmede gjelder tilgang via SMS).

Norges Døveforbund kan ikke akseptere at de mest sentrale tiltakene for universell utforming av nettsider unntas fra plikten. Hvis loven skal utgjøre en forskjell, må det stilles krav til produsenter av webinnhold som gjør innholdet tilgjengelig for alle.

Vennlig hilsen
Norges Døveforbund



Bjørn A. Kristiansen
Generalsekretær



Sissel Gjøn
interessepolitisk rådgiver